

Rusi udarili na Breslau in Poznan; zavzeli mesto Opavo

NACIJI VRGLI AMERIKANCE 8 MILJ NAZAJ

Nemški pritisk v Alzaciji raste; Angleži prodirajo počasi v Holandiji in Belgiji

PARIZ, 24. januarja — Nemci so danes jako povečali pritisk na ameriško sedmo armado v Alzaciji, kjer je bilo odkrito, da so se ameriške čete večeraj umaknile 8 milj daleč nazaj.

Napad prve francoske armade na južnem koncu dolge fronte stalno napreduje in francoskim četam se je posrečilo na več krajih prekoračiti reko Ill.

Na severnem koncu je druga britska armada danes napredovala 2.000 sežnjev in prodrla na postojanke, ki se nahajajo tri milje od reke Roer, medtem ko sta prva in tretja ameriška armada metodično nadaljevala z izravnavanjem nazijske belgijske vzbokline napram rastočemu nemškemu odporu.

Prodiranje na Luzonu

LUZON, 25. januarja. — Ameriške čete so danes prodrle do roba velikega Clarkovega zrakovskega polja in zavzele enega izmed manjših polj v njegovi bližini, ki je bilo pokrito z razbitimi japonskimi letali.

Nov grob

JOHN FORTUNA

V Glenville bolnišnici je umrl John Fortuna, star 61 let. Zadnjih pet let je delal pri Van Dorn Iron Works, kjer je dobil tako hude poškodbe, da jim je podlegel. Doma je bil iz vasi Karenika, fara St. Lovrene, odkoder je prišel v Cleveland pred 42 leti. Bil je član društva sv. Cirila in Metoda št. 18 SDZ, Kristusa Kralja št. 226 KSKJ, in podr. št. 6 SMZ. Tukaj zapuščala žalujejo soprogo Mary, rojeno Perko, dva sina Johna in Seta, Josepha, pet hčera: Mary Skully, Rose Lausin, Jean Koesel, Josephine Oberstar in Julija, šest vnukov, brata Louisa, sestro Anno Budnar in več drugih sorodnikov, v staremu kraju pa zapuščala dva brata in sestro. Pogreb se bo vršil v soboto ob 10. uri zjutraj iz hiše žalosti, 1401 E. 47 St., v cerkev sv. Vida in nato na Calvary pokopališče, pod vodstvom pogrebnega zavoda Frank Zakrajsek. Bodi pokojniku ohranjen blag spomin, preostali pa naše sožalje!

Margarin zvišan na tri rdeče točke

Iz Washingtona se poroča, da je OPA urad odredil zvišanje razijskih točk za margarin, ki služi kot nadomestilo za surovo maslo, in sicer od dveh na tri rdeče točke za funt. Odredba stopi v veljavo 1. februarja.

NORWOOD COMMUNITY COUNCIL

Nocoj, ob 8. uri se vrši seja Norwood Community Council, v prostorih Medkulturne knjižnice, na E. 55 St. in St. Clair Ave. Vabi se vse posestnike, trgovce, in sploh vse, ki se zanimajo za razvoj naselbine, da se seje udeležijo.

Šubašič pripravljen na odpor proti kralju Petru

Bo najbrže s kabineto vred odšel v Belgrad in spojil vladu z Narodnim osvobodilnim odborom v Jugoslaviji

LONDON, 23. januarja. (Poroča John MacCormac v "New York Timesu") — Jugoslovanski premijer Ivan Šubašič, čigar resignacijo je včeraj zahteval kralj Peter iz razloga, da je izgubil njegovo zaupanje, je imel danes posvetovanje s člani svojega kabineta, na katerem je bila vzeta v pretres obstoječa situacija.

Naznanjen ni bil še noben sklep, kajti kralj se ni podpisal dekreta, s katerim bi bil dr. Šubašič formalno razrešen svojih dolžnosti. V vsakem slučaju želi premijer zvedeti mnenje Moskve in britskega zunanjega ministrstva, predno podvzame odločilno akcijo. Ampak razumeti je dal, da ako bo kralj izvršil svoj nameri in formalno vladati, ki se bo pokorila njegovi volji, bo sedanji kabinet odpotoval v Belgrad in skupno z Narodnim osvobodilnim odborom maršala Tita organiziral novo vladu na popularni bazi.

Dvoje načel, na katerih bazira program vlade

Rečeno je, da program Šubašičeve vlade bazira na dveh načelih, ki sta: izvedba sporazuma med dr. Šubašičem in maršalom Titom za restoracijo civilne vlade v Jugoslaviji in vzdržanje najtesnejšega sodelovanja z Rusijo, Zed. državami in Britanijo. Vsaj kar se tiče Moskve in Londona, ni dvoma, da bi odobrili odhod v Belgrad in takojšnje formiranje nove vlade v jugoslovanski prestolici.

Vendar pa dr. Šubašič najbrže ne bo zaloputnil vrat v obraz kralju, dokler še obstoja možnost, da se premisli.

Opozarja se, da kralj še ni formalno odpustil dr. Šubašiča, niti še ni vprašal nobenega drugega jugoslovanskega politika, da naj formira novo vladu. Milan Groll, ki velja za enega najbolj zmernih nasprotnikov sporazuma med Titom in Šubašičem za regentstvo, je bil včeraj omenjen kot mož, kateremu je kralj poveril sestavo nove vlade, ampak Groll sam je danes izjavil, da kralja ni niti videl niti da ni slišal od njega.

Obsodba kraljeve akcije

Več jugoslovanskih organizacij je danes podalo izjavo v kateri obsojajo kraljevo akcijo in izražajo podporo za sporazum. Iz tona angleških listov je jasno, da s tem stališčem soglašata tudi britsko zunanje ministrstvo.

Ob istem času pa so diplomatski krogi radovedni, kakšni razlogi so dovedli kralja, da je podvzel korak, ki je tako nevaren za njegovo krono.

Ali se kralj zanaša na Zed. države?

Ugiba se, da-li kraljevo postojanje izvira iz pričakovanja, da bo deležen ameriške podpore. Dočim je Moskva formalno odobrila Tito-Šubašičev sporazum in se je premijer Churchill formalno izrekel zanj, niso Zed. države podale v tej zvezi še nikake uradne izjave. Tu obstoji vtis, da so Zed. države odobrile britsko stališče, ampak na dru-

"Kako daleč so Rusi danes prodrli?"

ST. VITH, Belgija, 24. jan. — Nemci so v zadnjih dneh umaknili z zapadne fronte najmanj dve diviziji in jih poslali na vzhodno fronto. Glavni predmet zanimanja celo med ameriški vojniki na tukajšnji fronti so dogodki na vzhodu, kaj se godi tukaj, je postalo sekundarnega pomena. Vprašanje, ki se ga čuje med vojniki najbolj pogosto, je: "Kako daleč so prišli Rusi danes?"

V tej zvezi se poroča o zanimivem incidentu. Amerikanci so ob streljevalni nemško kolono, ki se je umakala iz St. Vitha. Ko je častnik, ki je dajal signale, opazoval učinek strelcev, je nenadoma vzkliknil:

"Ne streljajte predaleč, fantje, da ne boste zadeli Rusov."

Kratke vesti

JEKLENE KORPORACIJE V ZAROTI GLEDE CEN

WASHINGTON. — Zvezni justični department je naperil civilne tožbe proti 18 jeklenim korporacijam r ad j zaviranja svobodne trgovine in nepostavnih dogovorov za kontroliranje cen. Zvezna velika porota je proti dočim korporacijam že prej naperila tudi kriminalne obtožbe. Med obtoženimi korporacijami so Carnegie - Illinois, Republic in Bethlehem jeklene korporacije.

GENERALNI KIRURG ZA KONSKRIPCIO BOLNIČARK

WASHINGTON. — Norman T. Kirk, armadni generalni kirurg, je danes izjavil, da je konskripcija bolničark neizogibno potrebna. Rekel je, da so civilne bolničarske šole v zadnjem času graduirale 27.000 bolničark in da se jih je od teh prostovoljno javilo samo 2.000. Armada ima sedaj 40.000 bolničark, potrebuje pa jih 60.000. Kirk je izjavil, da prihaja danes iz raznih front preko mornja vsak mesec do 32.000 vojakov, ki potrebujejo bolniške oskrbe.

PRIPOROČA VOLILNO PRAVICO Z 18. LETOM

WASHINGTON. — Senator Harvey M. Kilgore, demokrat iz West Virginije, je predložil resolucijo za ustavni dodatek, ki bi dal volilno pravico širom dežele vsem državljanom, ko spolnijo starost 18 let. Senator pravi, da oseba, ki je dovolj stara, da se bori, je tudi dovolj stara, da voli. Georgia je edina država, v kateri imajo sedaj 18 let stare osebe volilno pravico.

VOJAK IN PLESALKA OBSOJENA NA SMRT

LONDON, 24. januarja. — Na smrt na večalih sta bila danes obsojena ameriški vojak Karl Gustav Hulthen, star 22 let, in britska plesalka v burleskem gledališču, 18-letna Elizabeth Jones, ki sta bila spoznana krivim, da sta umorila nekega londonskega izvoščka.

Fodprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondev in vojno-varčevalnih znamk!

Varšava se raduje osvoboditve navzlic silnemu opustošenju

MOSKVA. — Varšava si je nadela praznično lice navzlic prizorom brezprimerne opustošenja. S streh in balkonov hiš, ki niso razdejane, plapolajo rdeče-bele poljske zastave in razobešene so slikovite preproge s poljskim državnim grbom, pravi poročilo korespondenta vladnega lista "Izvestja".

"Vršijo se brezkončne ljudske demonstracije v vaseh in trgih v okolici Varšave, pri katerih ljudje dajejo duška svojemu veselju s prepevanjem in plesu. V vseh cerkvah so se vršile posebne službe."

Ruske čete so v zakopih v mestu samem našle mnogo dragocenih slik in umetnin, katere so Nemci odnesli iz muzejev in cerkva. Toda pretežni del varšavskih umetniških zbirk so naciji odnesli v Nemčijo. Stari varšavski stanovalci vodijo korespondente skozi ulice z zemljevidi v rokah in turborno pripovedujejo: "Tu je bil muzej, tam je stala stavba, ki je ni več."

Druga poročila pripovedujejo, da so skoro vsi prebivalci Prage, kot se imenuje vzhodni del Varšave, prekoračili zamrznjeno Vislo s krampi in lopatami, da korljajo med razvalinami v prizadevanju, da najdejo trupla sorodnikov in prijateljev.

Starodavni kraljevski grad, katedrala sv. Janeza, univerza, muzeji in poslopja javnih naprav so porušena. Glavne ulice je spoznat le po ostankih sežganih zidov. Primeroma nedotaknjena je ostala edino Litvanska ulica, kjer so bivali nemški oficirji.

Naši fantje-vojaki

Naši fantje-vojaki

Včeraj sta Mr. in Mrs. Joseph Rezek, 1434 E. 61 St., obhajala 25-letnico zakonskega življenja. Za to priliko sta jima sin Lt. Frank J. Rezek in njegova žena Virginia, rojena Joseph, poslala lepo voščilno kartico in vojni bond. Nahajata se v Chanute Field, Ill., kjer je sin v vojaški službi. Njegov naslov je: Lt. Frank J. Rezek O-672-425, Sec. "P," AAB, Chanute Field, Ill.

Na dopust za teden dni je prišel iz Fort Sill, Okla., Stanley Kutcher, sin Mr. in Mrs. Kutcher, ki sedaj vodita gostilno na 595 E. 185 St. Prijatelji so vabljeni, da ga obiščejo.

Flight Officer Joe Sidel, sin Mrs. V. Sidel, 1189 E. 176 St., je prišel domov na dopust za 10 dni iz Lincoln, Nebraska. Prijatelji so vabljeni, da ga obiščejo na domu.

REDNA SEJA

V petek, ob 7.30 uri zvečer se vrši redna seja društva Zavedni sosedje št. 158 SNPJ v Slov. dr. domu na Reher Ave. Članstvo se vabi na polnoštevilno udeležbo.

SE BORIJO ŽE NA ULICAH KOENIGSBERGA; IZGLEDA, DA JE VZHODNA PRUSIJA ODREZANA

Nemški radio v Poznaniu obmolnil; Rusi v akciji 137 milj od Berlina

BULETIN

LONDON, četrtek, 25. januarja. — Moskovska radijska oddaja, ki je bila ujeta tukaj, javlja, da je bilo nemško vzhodno krilo vrženo nazaj do Koenigsberga v Vzhodni Prusiji. Neuradna poročila, ki so dospela v London, pa pravijo, da se ruske čete borijo že na ulicah Koenigsberga, ki je prestolica Vzhodne Prusije.

LONDON, četrtek 25. januarja. — Rusi so včeraj v močnem navalu skozi nemško Slezijo in Vzhodno Prusijo zavzeli Opavo (Oppeln), glavno mesto spodnje Slezije, in stoji samo štiri milje od mesta Breslau, medtem ko druga poročila pravijo, da so ruske čete že prekoračile Oder in zapre kavljive največjih klešč te vojne okrog nemške vojske v Vzhodni Prusiji.

Prebivalci na begu iz Breslaua in Poznana

V skrajno zapadni Poljski so Rusi navzlic rastočemu nemškemu odporu udarili naprej kak ducat milj v okolici Poznana, ki ga napadajo od vzhoda in juga. Poznanski radio je obmolnil z rezkim naznanilom: "Rusi prihajajo." Neki nemški vojaški funkcionar je izjavil, da "večji boji še niso dosegli predmestih Poznana."

Sveže sovjetske sile v akciji

Nemški radio je danes zgozdaj poročal, da je na liniji med Poznanim in Bombergom stopilo v akcijo sedem svežih oklopnih in 65 pehotnih divizij Rdeče vojske.

Premier Stalin je v Moskvi včeraj objavil štiri dnevna poročila, iz katerih je razvidno nadaljno prodiranje sovjetskih armad, obenem pa je bilo naznanjeno, da je stopila v akcijo južni Poljski ena nadaljnjih sovjetskih armad, kar pomeni, da je v boju na vzhodni fronti sedaj šest ruskih armad.

Prekoračenje reke Odre

Nemci sami poročajo, da so Rusi poslali tanke in patrolje preko Odre v Sleziji, ampak tr-

"VDOVA ROŠLINKA"

Slovenski javnosti se naznanja, da vprizori dramski zbor "Ivan Cankar" zelo popularno in slovenskim odrom v Ameriki dobro znano komedijo "Vdova Rošlinka", na pustno nedeljo 11. februarja, v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave. Vstopnice imajo v predprođaji igralci in javnost se ž sedaj opozarja, da si rezervira pustno nedeljo zvečer za to predstavo.

Rusi so v Budimpešti odkrili miljo dolgo podzemsko tovarno za izdelovanje motorjev

MOSKVA, 20. januarja. — Vladni organ "Izvestja" je danes objavil poročilo, da je Rdeča vojska v Budimpešti zavzela miljo dolgo nedotaknjeno tovarno za izdelovanje Messerschmitt motorjev, ki so jo naciji zgradili pod zemljo. Neki major z imenom Petrov je odkril obstoj podzemne tovarne po naključju, ko je njegov oddelek uničil skupino nemških tankov, ki so stražili dohod do neke ulice v Buda deju madžarske prestolice.

Pozornost majorja in njegovega mož je vzbudilo dejstvo, da je bila ulica, dasiravno v bloku ni bilo niti ene hiše, pokrita z betonom, iz katerega je štrlelo na stotine ventilatorjev. Preko ulice se je nahajalo malo poslopje, ki je bilo podobno vhodu v podulnično železnico.

Major Petrov in njegovi možje so z granatami v rokah stopili v podzemski hodnik in po korakanju kakih 100 čevljev prišli v strojno delavnico, ki je bila še vedno v obratu. Ta delavnica je bila z vrsto tunelov zvezana s številnimi drugimi delavnicami, ki so sestojale iz votlin, vsekanih v živo skalo.

Vse podzemne delavnice so bile zavarovane proti bombardiranju z najmanj 70 čevljev debelo skalnato plastjo.

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE - HENDERSON 6311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROČNINI)

By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(Po raznašalcu v Clevelandu in po pošti izven mesta):
For One Year - (Za celo leto) \$6.50
For Half Year - (Za pol leta) 3.50
For 3 Months - (Za 3 mesece) 2.00

By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(Po pošti v Clevelandu, Kanadi in Mehiki):
For One Year - (Za celo leto) \$7.50
For Half Year - (Za pol leta) 4.00
For 3 Months - (Za 3 mesece) 2.25

For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year - (Za celo leto) \$9.00
For Half Year - (Za pol leta) 4.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

TRIESTE ALI TRST?

I.

(Ta članek je napisal A. J. P. Taylor in je izšel v Londonu v reviji The New Statesman and Nation 9. decembra 1944. Razpravlja o jugoslovanski zadevi, o kateri se bo po svetu kmalu več slišalo.)

Vprašanje Trsta bo ena večjih točk mirovne izravnavne; njegova usoda ne bo odvisna samo od vprašanja narodnosti, temveč tudi od značaja nove preuredbe centralne Evrope. Zgrajen v interesu nemške "Mitteleurope" in po letu 1919 spremenjen v orodje italijanskega svetega samoljubja, Trst lahko postane sedaj simbol anglo-sovjetske zaveze — ali pa anglo-sovjetskega nasprotstva.

Trst je zgradila doba železnice in pare. Do devetnajstega stoletja je bil le nevažno pristanišče s prebivalstvom, ki je govorilo v italijanščini (kot v vseh drugih dalmatinskih pristaniščih); v njegovo veličino ga je povzval baron Bruck, Porenjčan po rodu, katerega je Avstrija sprejela za svojega in ki je postal velik zagovornik gospodarske enotnosti (pod nemško direktivo) srednje in vzhodne Evrope. Enotnost carine v avstrijskem cesarstvu, ki jo je upeljal Bruck, in enotnost avstrijskih državnih železnic je omogočila Trstu, da je zavzel mesto Donave kot glavni iztok za vso centralno Evropo.

Trst je bil po svojem značaju "cesarski" in nenaroden, avstrijski in ne italijanski. Svoje prebivalstvo je nabiral iz sosednjega zaledja, ki je bilo v ogromni večini slovensko. Toda pomorska govorica avstrijskega cesarstva (celo avstrijske mornarice) je bila italijanska; vsled tega je tudi v Trstu prevladoval italijanski jezik — radi prirodnosti in pripravnosti in ne radi kake narodne lojalnosti. V poznem devetnajstem stoletju je bila večina tržaških "Italijanov" slovenskega pokolenja in tisti, ki so se opomogli, so avtomatično povzeli trgovsko in kulturno narodnost Trsta.

Ta proces ima svoje meje. Če kako mesto nadalje narašča in črpa svoje prebivalstvo iz podeželja, tedaj enkrat napoči čas, ko podeželjska narodnost ne more biti več vsrkavana; ta se odločno pokaže in proces se prične obračati v nasprotno smer — — izpreobrnjenosti, ki so se odtujili svojemu narodu, se pričnejo "izpreobračati" zopet nazaj.

Ta proces v "nasprotno smer" se je v devetnajstem stoletju pričel pojavljati po vsej Evropi — v prvi vrsti v škodo Nemcev in Italijanov, toda bolj vzhodno je utrditev narodnostne zavesti bolj nazadnjaških Slovanov (Ukrajincev in Belorusov) delala škodo Poljakom. Na ta način je v enem stoletju naraslo prebivalstvo Prage iz 75.000 na 600.000; Nemci pa so padli iz 66 na 6 odstotkov prebivalstva. Slovenska narodna zavest se je utrjevala bolj počasno in kasneje kot češka, toda tudi ta je pohiževala v zadnji generaciji avstrijskega cesarstva.

Med 1880 in 1910 je število uradno priznanih Slovencev v Trstu poraslo iz 22 na 33 odstotkov; leta 1915 je avstrijska preiskava pokazala, da je nadaljnjih 12 odstotkov tržaških prebivalcev bilo slovenskega ali hrvaškega rodu, toda radi prirodnosti ali bahave nadutosti so se vpisali za "Italijane." Italijani so seveda še vedno lastili si monopol nad trgovskim življenjem Trsta; in Italijani so imeli skoro monopol tudi nad šolami in časopisi — dve najmočnejši orožji narodnostne borbe. Toda vzhodni temu je njihova večina bila negotova in vzdržana le z ločitvijo Trsta od njegovega zaledja.

Ako vzamemo skupno avstrijsko Primorje, ki je bilo leta 1919 priključeno Italiji, tedaj tvorijo Jugoslavo (Slovenci in Hrvati) dve tretjini vsega prebivalstva; in to jugoslovansko prebivalstvo je večalo svoje prvenstvo skozi naravni porastek, kakor tudi skozi naseljevanje ljudi iz čisto jugoslovanskih pokrajin dalje proti vzhodu. Avstrijska oblast ni mogla vzdržati popolnega ravnotežja niti med južnimi Slovani in Italijani. Vseeno

PROGRESIVNE SLOVENKE AMERIKE**PROGRESSIVE SLOVENE WOMEN OF AMERICA**

Ustanovljene dne 4. februarja, 1934.

Inkorporirane dne 27. junija, 1938.

GLAVNI STAN V CLEVELANDU, OHIO**GLAVNI ODBOR PROGRESIVNIH SLOVENK**
New Supreme Board Members of Prog. Slovenke
1942—1945

PRESEDNICA: Paula Klinec

PODPRESEDNICA: Agnes Zalokar

TAJNICA: Josie Zakrajsek, 7603 Cornelia Ave.

BLAGAJNICA: Cecelia Subelj

ZAPISNİKARICA: Eva Coff

NADZORNICE: Mary Zakrajsek, Augusta

Franceskin, Eleanor Klinec

PROSVETNI ODBOR: Nezika Kalan, Frances

Gorshe, Edith Coff

UREDnica: Mary Ivanusch, R.F.D. 1, Chardon, O.

*Žena, izkoristi
pridobljeno
svobodo pravil-
no in korakaj
z duhom časa
naprej!*

STORIMO SVOJ DELEŽ

Ste li že kdaj razžalili z besedo ali dejanjem prijateljičo, znanca, življenjskega tovariša ali kogarkoli in ste se počutili po storjenem dejanju ali izrečenih besedah tako mizerno, kot da vas je nekdo obljil z mrzlo vodo in da bi najraje sami sebe pretepli ali se vdrl v zemljo? Vsa opravičila in izgovori, ki ste jih v mislih privlekli na površje, da opravičite in operete svoje ravnaje, niso mogli pregnati občutka, da ste se umazali, da ste se takorekó obmetali z nesnago in blatom.

In v nasprotnem slučaju — vam li ni lepa, prijazna beseda, uljudna poteza ali dobro delo napram bližnjemu, napolnilo srce in dušo z radostjo in vas napravilo tako prazno in lahke, da bi poleteli v zrak, kot brezskrbna ptica in da bi peli in vriskali, kot da vam je nekdo podaril dragoceno darilo?

Gotovo ste že oboje doživeli in občutili! Enake trenutke doživljamo pač vsi. In vsi smo že tudi gotovo večkrat napravili trden sklep, da bomo v prihodnje držali naše slabe nagone pod oblastjo, a smo v trenutku skušnjave ali preizkušnje, omagali in podlegli.

Namen izobrazbe, namen omike in kulture je krepiti in razvijati v nas plemenita čustva. Do danes je človeško prizadevanje v tej smeri komaj odplulo prvo hrapavo skorjo raz primitivne človeške duše. Da je to resnica, vidimo v medsebojnih odnošajih, v družinskih krogih, v širših družabnih krogih in predvsem v mednarodnih odnošajih, kjer se skoro povsod prevladuje in zmaguje primitivna krutost, sovražstvo in moč.

Tragedija današnje dobe je pač v tem, da je človek, ki je duševno še takorekó v plenicih, materialno dosegel tisto točko razvoja, da se ga lahko smatra velikanom. V primeri smo ljudje danes podobni malemu detetu, kateri je prišel do ostre britve, samokresa ali kakega drugega morilnega orožja. — Brez dozorelega razuma in srčne plemenitosti, je ves napredek na polju znanosti lahko usoden za ves človeški rod.

Svet polaga v splošnem vse preveč važnosti na svoje materialne uspehe in vse preveč zanemarja duševne vrednote. To se pravi: mladina dobiva preveč

enostransko izobrazbo, polaga — jo največ poudarka na predmete, ki jim bodo prinesli zgolj materialne koristi. — Nihče ne zanika, da materialna stran življenja ni važna, toda danes smo na točki, ko nas materializem ne bi smel več skrbeti, ker je na svetu vsega dovolj, skrbeti bi nas moglo veliko bolj, da vsadimo v človeška srca zlasti pa v srca voditeljev narodov več ljubezni, več prave vere, praviniosti, sočutja in več stremjenja po lepoti in harmoniji, da bomo znali vso pridobljeno znanost, vse iznajdbe in materialne dobroto obrniti za življenje in srečo, mesto za smrt in tragedijo.

Vsaka mati ima v svojih otrocih dragocen zaklad, zaklad bodočnosti. Zato naj si prizadeva vživati v njih mlada srca izza rane mladosti nauke o velikih človeških nalogah, o medsebojni ljubezni, požrtvovalnosti, samozatajevanju, sodelovanju in ne-sebičnemu delu za obči blagor. Predvsem pa naj najdejo otroci v svojih materah in očetih vzorne življenjske tovariše, ter naj govori o dejanja, ki se dogajajo v družinskem krogu glasneje, nego vse besede in lepi nauki.

Če bomo storili vsak svoj majhen delež v svojem ozkem delovnem krogu, pa imamo lahko upanje, da bomo tudi duševno in srčno nekó prišli to tiste točke, kot smo prišli znanstveno in materialno, to je, da bomo vedeli, kako nam je živeti!

Med takim poštenim in dozerim ljudstvom tudi ne bo mesta za spletkarske voditelje, ki ustvarjajo med nezrelim ljudstvom razmere, ki vodijo narode v medsebojno klanje in v pekel.

Krožki poročajo ...**Poročilo ob zaključku leta 1944**

Tajnica krožka št. 1 prejela do sedaj \$133.93 za našo pomožno akcijo. Krožek narašča v članstvu

(Ker nam vsled hudih snežnih zametov v Chardonu ni bila dostavljena pošta preko enega tedna, je sledeče poročilo krožka št. 1 izostalo iz naše

zadnje uradne strani. Opomba uredništva).

Cenjena urednica, sestra Ivanusch: — Najprvo se vam naš krožek lepo zahvali za tako krasne članke, ki ste jih zamislili za Progressivno stran v letu 1944 in obenem vam čestitamo za tako lep in pomemben govor ob proslavi desetletnice Progressivnih Slovenk Amerike. Želimo, da bi še naprej tako delovala na delavskem polju. In da bi se Vaše besede vsadile Hlapcem Jernejem ravno na sredi srca in bi se prebudili iz dremavice, spoznavši, zakaj se pretaka danes kri naših sinov v potokih po bojnih poljanah!

Zelimo vam tudi veselo in srčno Novo leto 1945!

Sedaj naj pa oddam poročilo o naši letni seji, ki se je vršila v zelo lepem redu. Volitev za nove urednice sploh ni bilo, ker so članice vztrajale in nas kar "tastare" pritisnile, da moramo prevzeti še za eno leto. Kajpada, smo vse odklanjale, toda na lepo prigovarjanje pa vse ponovno prevzele, z izjemo prosvetnega odbora. Sestra Rose Slejko, ki je bila predsednica nadzornega odbora v letu 1944, je bila na letni seji odsotna, toda smo jo kar še za naprej izvolile. Kaj poročete k temu, Rose? — Jaz in vse članice želimo, da sprejmeš in se ti že sedaj lepo zahvalimo!

In tako smo sedaj pri krožku št. 1 sledeče urednice: Anna Zaic, predsednica; Antonia Tomle, podpredsednica; Frances Wolf, 14703 Sylvia Ave., tajnica in blagajničarka; Marion Bashed, zapisničarka; Rose Slejko, Josie Zafred in Annie Brenčić, nadzornice; Caroline Može, Lojzka Čebrov in Jennie Skerl, prosvetni odbor. Seje se bodo vršile vsak prvi četrtek v mesecu v sobi št. 3 Slovenski delavski dom na Waterloo Rd.

Razmotrivalo smo tudi o pomembnem delu za naše v domovini in sklenile, da gremo z delom naprej. Zbirale bomo torej še nadalje denarne prispevke za slovenski relief, namreč za takojšnjo pomoč in istotako bomo še nadalje sprejemale obleke. Le pogledjte po vaših shrambah in prinesite vse, kar ne rabite, v trgovino Slovenskega delavskega doma in če ni tekom dneva tam naših članic, izročite blago lahko kar oskrbnikom, Mr. in Mrs. Maraš, ki bosta z veseljem sprejela.

Naj vam na tem mestu povem, da smo v petek, 23. decembra poslale v New York zelo veliko zabojev, katere sta znosila iz trgovine na ekspresni tovarni avto Frank Maraš in Andy Maček, za kar se jima članice prav lepo zahvalimo.

Tu sledijo nadaljna imena darovalcev denarnih prispevkov za relief: Po \$10: Mr. in Mrs. Frank Kosich in Mr. in Mrs. Anton Ivancic; \$8.85 znesek za robce sestre Lekšan; po \$5: Mr. in Mrs. Frank Perko, Mr. in Mrs. Jakob Potočnik iz E. 101 St.; Rita Rakar, Mrs. Frank Juracic (Acme Dry Cleaning); Lojzka

Zabukovec, \$3.90. Po \$3: Frank Prudic, J. Grosel, Margareta Tomsic. Po \$2: Mary Wayer, Mary Nežič, Mary Ivančič, Rose Zupančič, Mary Brodnik. Po \$1: Albina Rajk, Joe Frančeskin, Angela Zavrl, Mary Zabukovec, Rose Bostjančič, Mary Slejko, Jennie Godec iz Grovewood Ave. in Marion Bashed.

Skupaj \$ 79.65
Že prej objavljeno 54.28

Vse skupaj do sedaj \$133.93

Naj na tem mestu omenim, da je podarila robce, ki so prinesli v pomožni sklad vsoto \$8.75, naša zelo pridna članica Catherine Lekšan. Bili so zelo lepo obkvačkani. Srečna je bila Marion Bashed, ki jih je odnesla domov. Članice krožka se sestri Lekšan prav pristrčno zahvalimo za tako lepo darilo.

Ob priliki naše desetletnice so nam darovali sledeči trgovci, bodisi v gotovini ali blagu, ki naj prejmejo od našega krožka najlepšo zahvalo: Joe Kuhel Grocery na Arcade Ave., Slovenska delavska zadruga, Joseph A. Siskovitch, Zalar Bakery, Godina Fruit Store, Durn Variety Store, Kramer Grocery na Calcutta Ave. in M. Zlate mesnica.

Na decemberski seji je pristopilo in bilo sprejetih zopet pet novih članic, katerih smo veselo in jim kličemo: dobrodošle!

Po seji smo imele pa prav prijetno božičnico. Prinesle smo namreč zelo veliko zavojev živčja za stari kraj, mesto običajne izmenjave daril med članicami. Imen darovalk ne bomo pričele, ker bi vzelo preveč prostora. Serviran nam je bil prav dober prigrizek, za katerega se imamo v prvi vrsti zahvaliti prihodnim članicam Rebol, Starman, Rupnik, Perko in še neki drugi članici, čije ime sem pa pozabila in naj mi torej oprostite. Imenovala so namreč prinesle: Ena zelo lep "kejk," druga dobro torto, tretja krhke flancate, četrta zelo okusne krofe, itd.

Ob koncu želimo vsem Slovenkam in Slovenkam po celi Ameriki srčno in veselo Novo leto 1945! Da bi prineslo človeštvu mir na zemlji!

Frances Wolf, tajnica krožka št. 1.

Jamarsko poročilo krožka št. 1

Članice krožka št. 1 smo imele prvo sejo v tem letu dne 4. januarja. Iz lic vseh je žarelo veselje in ponos na naše delo, oziroma na darove za stari kraj, katere smo zbrale skupaj v minulnem letu. In vse smo edine v tem, da bomo delale tako naprej za korist naroda in človeštva sploh.

V letu 1944, ki je za nami, smo pridobile v organizacijo 46 novih članic, med katerimi je veliko zelo dobrih delavk. Želimo in pozivamo, da bi v letu 1945 naše Slovenke še v večjem številu pristopale k našemu krožku, oziroma k vsem krožkom naše organizacije Progressivnih Slovenk. Naša vroča želja je tudi ta, da bi se ustanovili krožki po vseh slovenskih naseljih širom Amerike.

Obleke za stari kraj pobiramo še vedno znanprej; istotako denarne prispevke. V ta namen smo izvolile na tej seji poseben pomožni odbor ali relifni odbor in sicer: Mary Starman, predsednica, in Jennie Skerl, tajnica in blagajničarka. Prva bo voditeljica v trgovini, kjer zbiramo obleke. Mrs. Starman je žena zelo na mestu in vemo že naprej, da nas bo lepo vodila in nam pokazala bodisi pri šivanju ali pri zavijanju in pokanju. Tajnica Skerl bo pa pobirala vse denarne prispevke od članic in jih po-

siljala naprej glavni tajnici. Za SANS smo izvolile štiri stopnice in sicer: Angelo Kaloš, Pavlo Klinec, Jennie Skerl in nie Gorjup. Naš krožek št. 1 li, da bi glavni urad Progressivnih Slovenk pošiljal prispevke, zbrane potom naše organizacije skozi SANS.

Kakor druga leta, tako bomo imele tudi letos pomladno plesno veselico in sicer 18. marca. Že sedaj opozarjamo celo no občinstvo, da si zapomni novani datum. Z vašo navdušenostjo boste pokazali vaše sponpatije do nas in nam obenem pomagali ojačiti našo revno gajno. Veste, je zmerom pametna, kot beračeva malha! Sobe na sebi se razume, da rabimo di me denar za obstoj. Treba plačati odbornice, najem dneve ne za seje, itd. Sploh je treba pomagati in darovati enkratno enkrat tam! Da torej ne pobe bite 18. marca!

Se nadalje ostanemo članice Prosvetne Matice in smo že poslale \$12 kot članarino. Za leto 1945 imamo tudi oglas v župniškem koledarju in smo porile knjigo, katero nam je posnesel Mr. Jankovitch, Čitalnica Slovenskega delavskega doma. Priporočam, da bi sleherni slovenec in Slovenka prebrala letnovani koledar, ker vsebuje resnično zelo koristno in zanimivo čtivo.

Posebno želim opozoriti članice, da se bo vršila prihodnja redna mesečna seja v četrtku, 2. februarja. Glasom sklepa seje, se bodo vršile odslej v mese seje vsak prvi četrtek v mesec ne več na tork. Istotako do seje obdržane vedno v isti sobi, namreč v sobi št. 3 Slovenskega delavskega doma. Če ne bomo pobirala odslej pred sejo ali po seji, ker v letos izvoljena za krožkovoročevalko in moram torej imenovati potek seje. Na ustno plačevanje vam bom vedno ure pred sejo. Pozdrav!

Frances Wolf, poročevalka

Imenik uradnic krožkov "Progressivnih Slovenk Amerike"**KROZEK ŠT. 1, COLLINGSWOOD**

Zboruje vsak prvi četrtek v sobi, soba št. 3, Slovenski delavski dom, Waterloo Rd.

Predsednica Anna Zaic, predsednica Antonia Tomle, tajnica in blagajničarka Frances Wolf, 14703 Sylvia Ave., zapisničarka Marian Bashed; nadzorni odbor: Rose Slejko, Josie Zafred in Annie Brenčić; prosvetni odbor: Caroline Može, Lojzka Čebrov in Jennie Skerl. Poročevalka Frances Wolf.

KROZEK ŠT. 2, ST. CLEVELAND

Seje vsaka tretjo sredo v sobi, soba št. 1 SND St. Clair Ave.

Predsednica Cecilija Starman, podpredsednica Frances Wolf, tajnica in blagajničarka Josie Zakrajsek, 1038 Addison Ave., zapisničarka Frances Wolf; nadzornice: Josephine Skerl, Catherine Bradač in Antonia Turk.

KROZEK ŠT. 3, EUCLID

Zboruje vsako prvo sredo v sobi, soba št. 1 Slovenski delavski dom na Reher Ave.

Predsednica Frances Wolf, podpredsednica Frances Wolf, tajnica in blagajničarka Rita Rakar; nadzornice: Frances Wolf, Perme, Mary Medvesek in Catherine Bradač. Poročevalka: sen in Juretič.

LEPI STRIČEK

BEL-AMI

Francoski spisal — GUY DE MAUPASSANT

Prevel — OTON ZUPANČIČ

(Nadaljevanje)

Često je prihajala prepozno k obedom, zasopihana, rdeča, trepetajoča, in je dejala, še predno si je snela pajčolan: "Danes imam zopet nekaj za posladek! Le premisli si to, pravosodni minister je pravkar nastavil dva uradnika, ki sta bila v mešanih komisijah. Takoj mu je zarobiva, da bo pomnil."

In zarobila sta jo ministru, in drugi dan se enkrat, in naslednji dan še tretjič. Poslanec Laroche-Mathieu, ki je diniral ob torkih na rue Fontaine, po grofu de Vaudrec, ki je bil prvi v tednu, je krepko stisnil možu in ženi roko z izrazi največjega zadovoljstva. Venomer je ponavljal: "Halament, to je vojska! Pa da ne bi sedaj prodrli!"

Upal je namreč, da se mu res posreči sneti s kljuko portfelj za vnanje zadeve, na katerega je že izdavnja prežal.

Bil je izmed tistih politikov, ki imajo po več obrazov. brez prepričanja, brez posebne nadržanosti, brez poguma in resnega znanja; advokat z dežele, dobrodušen možak iz provincijalnega mesta, ki je po zvitorepko jadrnal med vsemi skrajnimi strankami, neke vrste republikanski jezuit in sumljiva liberalna goba, kakor jih poganja na stotine na popularnem gnojišču občne volilne pravice.

S svojim seljaškim machiavelizmom je vžival veljavo med svojimi kolegi, med vsemi tistimi, ki so izgrešili svoje cilje, in iz katerih si zbirajo ljudje poslanec. Bil je dovolj čeden in korekten človek, dovolj priljuden in ljubezniv, da se bi lahko kam povzpeli. Uveljavil se je bil že v mešani družbi visokih dostojanstvenikov, ki je bila iz vseh kotov zadržana in ne prefin.

Povsod so govorili o njem: "Laroche bo še minister," in tudi on je bil še bolj trdno od drugih uverjen, da bo Laroche še minister.

Bil je izmed glavnih delničarjev pri listu očeta Walterja, njegov tovariš in drug pri mnogih finančnih podjetjih.

Du Roy ga je podpiral z upanjem in z nejasnimi nadami za poznejše čase. Sicer pa je bil začel Forestier, kateremu je bil obetal Laroche-Mathieu za služni križec, kadar pride njegov dan. In sedaj bi prešlo odlikovanje novemu Madelenine, pa se ni nič izpremenilo.

Tako zelo se je videlo, da se ni nič izpremenilo, da so začeli Du Roya tovariši zbadati s šalo, ki ga je začela jeziti.

Sedaj ga niso klicali več drugače nego: Forestier.

Komaj je stopil v uredništvo, je že kateri zaklical: "Slišiš, Forestier!"

Delal se je, kot da ne čuje, in je brskal med pismi po svojem predalu. Tedaj se je oglasilo iznova glasneje:

"He! Forestier." — In pritašen smeh je šel od nst do ust.

Ko je hotel Du Roy v ravnanje svojo sobo, ga je ustavil tisti, ki ga je bil klical: "Oh, oprost, teboj bi rad govoril. To je nemumno, vedno te zamenjujem s

tem ubogim Charlesom. In to je zato, ker so tvoji članki njegovim tako presneto podobni. Vsi se motijo."

Duroy ni odgovoril, a srdilo ga je; in tajna jeza je vstajala v njem proti rajniku.

Sam očka Walter je izjavil, ko se je vse čudilo v oči bijočim podobnostim v slogu in vsebini med članki novega in starega političnega urednika: "Dares je Forestier, a bujnější, krepkejši, pogumnejši Forestier."

Nekoč drugič, ko je odprl Duroy slučajno omaro z lovikrogami, je zapazil, da so imele krogle njegovega prednika črno tancičjo okrog ročaja, njegova pa, tista, s katero se je vezbal pod Saint-Potinovim vodstvom, je bila okrašena z rožnatim trakom. Vse so bile na isti polici po velikosti razvrščene; in na listku, kakor v muzejih, je stalo zapisano: "Nekdanja zbirka Forestierja in drugov; Forestier-Du Roy — naslednik. Zakonito varstvo. Trpežni komadi, vporabni za vse mogoče prilike, celo na potovanju."

Mirno je zaprl omaro in je spregovoril dovolj na glas, da so ga lahko vsi slišali:

"Butcev in nevoščljivcev se nikjer ne manjka."

Zadet je bil v svoj ponos, zadet v svojo ničemurnost, v tisti ponos in v tisto nezaupno pisateljsko ničemurnost, iz katerih izvira vedno budna nervozna občutljivost, enaka pri reporterju in pri genijalnem pesniku.

Beseda "Forestier" ga je bodela v ušesa; bal se je, slišati jo in kadar jo je slišal, je začutil, kako rdi.

To ime je bilo zanj ostro roganje, pa kaj samo roganje, malo ne žalitev. Klicalo mu je: "Tvoja žena opravlja tvoje delo, kakor ga je opravljala onemu. Brez nje ne bi bil na svetu nič."

Priznaval je docela, da ne bi bil Forestier brez Madelene nič; toda on — kam pa mislite!

Potem, ko je bil že doma, ga je ta misel še vedno preganjala. Sedaj ga je spominjala mrtveca v ga hiša, vse pohištvo, vsa drobnjav, vse, česar se je dotikal. Prve čase ni mislil kdovekaj na to; a vsled večnega zbadanja njegovih tovarišev se mu je naredila v duši rana katero je trovala posledje cela kopa dotlej neopaženih malenkosti.

Hand Grenade Yank

Trained for rough hand-to-hand battle, this coastguardsman of the rugged Greenland patrol, yanks the fuse of a hand grenade with his teeth and prepares to let it fly at the enemy. Even on Greenland he secured practice against Nazis.

Nobene reči ni več mogel prijeti, da se mu ne bi bilo takoj zazdelo, kakor da je položil že Charles svojo roko nanjo. Gledal in rabil je samo predmete, ki so služili nekoč njemu, ki jih je bil oni kupil, ljubil in imel. In Georges se je začel vznemirjati, če je samo pomislil na nekdanje občevanje svojega prijatelja s svojo ženo.

Često se je začudil temu razburjenju svojega srca, ki mu je bilo čisto neumevno, in se je vprašal: "Kako vruga je to?"

Prav nič nisem ljubosumen na Madelenine prijateljke. Nikoli mi ni mar, kaj dela. Hodi in prihaja, kakor je je volja, in spomin na tega prokletega Charlesa me spravlja v jezo!"

V mislih je pristavil: "Pravzaprav je bil navaden glupec; in brez dvoma me to boli. Jezi me, da je mogla vzeti Madelena takega bedaka za moža."

In neprestano si je ponavljal: "Kako to, da je imela ta-le ženaska takega zagovodneža samo en trenotek rada?"

In njegova togota je rastla od dne do dne; na tisočero neznanih malenkosti ga je zbadalo, kakor s šivankami; neprenehoma se je moral spominjati onega, sedaj ob kaki Madelenini besedi, sedaj ob kakem izrazu strážajem ali sobarice.

Nekega večera je vprašal Du Roy, ki je imel rad slaščice:

"Zakaj pa nimamo nič posladka? Nikdar ga ne postaviš na mize."

Mlada žena je veselo odgovorila: "Saj res, nikoli mi ne pride na misel. To je zato, ker jih Charles ni maral..."

Z nestrpnjo kretnjo, ki je ni utegnil ovladati, ji je prestrigel bbesedo.

"A, veš kaj, ta Charles mi že preseda. Ven in ven samo Charles in Charles. Charles je imel to rad, Charles je imel ono

rad. Charles je tam, kjer muh ni, dajmo mu mir."

Madelena je osupla pogledala svojega moža, ker ni prav nič razumela, odkod ta nenadna razkačenost. A prebrisana, kakor je bila, je hitro napol ugenila, kaj se godi v njem, spoznala je to počasno delo ljubosumnosti na mrtveca, ki je rastle vsak hip ob vsem, kar je spominjalo orange.

To se ji je zdelo nemara otročje, a godilo ji je, in ničesar mu ni odgovorila.

Njega samega je jezila ta razdraženost, ki je ni mogel zatajiti. In ko sta delala tisti večer po dineju članek za drugi dan, se je zavil v vrečo-golenko. Ker je ni mogel obrniti, jo je brcnil z nogo stran in je nasmehoma vprašal:

"Ali je Charlesa res vedno v tace zeblo?"

Odgovorila mu je, tudi nasmehoma: "O, neprestano se je bal prehlada; na prsij je bil slab."

Du Roy je spregovoril kruto: "To je tudi temeljito dokazal."

Nato je galantno pristavil: "Svoji ženi v srcu vpliv tekmeča,

"Sreča zame." — In poljubil je svoji ženi roko.

A ko sta se spravljalata spat, mu je blodila še vedno ista misel po glavi, in še enkrat je vprašal: "Ali je nosil Charles nočno čepico, da mu ne bi ušes prepihal?"

Podala se je v šalo in je odgovorila: "Ne, čelo si je ovijal s svilnato ruto."

Georges je stresel z rameni in je dejal prezirno in z viška: "Revček!"

Poslej se je razgovarjal neprenehoma o Charlesu. O vsaki priliki je govoril o njem; imenoval ga je "ta ubogi Charles," z izrazom neskončnega pomilovanja.

In kadar je prišel iz uredništva, kjer je moral slišati po dvakrat, trikrat, da so ga klicali s Forestierjevim imenom, se je maščeval s tem, da je preganjal mrtveca v gomili z zlohotnim roganjem. Omenjal je njegove napake, smešnosti in malenkosti, jih z zadovoljstvom našteval, razvlačil na dolgo in na široko, kakor da hoče pobijati

svoji ženi v srcu vpliv tekmeča,

ki se ga boji.

Zopet in zopet je govoril: "Saj se še spominjaš, Madica, ali ne, kako nama je hotel ta zabiti Forestier nekoč dokazati, da so debeli ljudje krepkejši od šušcev."

Potem bi bil rad vedel o pokojniku celo kopo intimnih in tajnih podrobnosti, ki jih pa mlada žena ni marala povedati, ker ji je bilo nerodno. On pa je šnil in rinil vanjo.

"No, daj, povej: pri tem opravilu je moral biti lepo smešen."

Zamrmrala je z našobljenimi ustnicami:

"Tak daj mu že vendar mir!" On pa je povzel:

"Nak, povej mi vendar! V postelji je moral biti res neroden ta zagovodnež!"

Sklenil je vselej: "To je bila sirovina!"

(Dalje prihodnjic)

LETNA DELNIČARSKA SEJA DOMA ZAPADNIH SLOVENCEV

6818 Denison Ave.

se vrši v NEDELJO, 28. JANUARJA 1945

Pričetek ob 2.30 uri popoldne

Vabi se vsa društva-delničarje in posamezne delničarje ter delničarke, da se seje udeležo.—Odbor.

RAZPIS SLUŽBE OSKRBNIKA SLOV. DRUŠTVENEGA DOMA

Po določbah pravil je vsak delničar in delničarka upravičen do te službe, kateri se počuti zmožnega za ta posel.

Vse prošnje morajo biti poslane po pošti do 14. februarja na urad doma, na 20713 Recher Ave.

Po zgoraj omenjenemu dnevu je zaključek. Službo se nastopi s 1. marcem 1945.

ODBOR Društvenega doma v Euclid, Ohio

JUŽNI SLOVANI!

Dolžnost je naša, da moralno in materialno podpiramo osvobodilno borbo naših narodov v stari domovini.

Združeni odbor južnoslovanskih Amerikancev pred Ameriko in pred celim svetom tolmachi značaj, cilje, in ideale osvobodilne borbe naših narodov.

IZVRŠITE SVOJO DOLŽNOST TAKOJ, DANES!

Poslajte svoje prispevke ZDRUŽENEMU ODBORU JUŽNOSLOVANSKIH AMERIKANECV.

Pokažite svojemu narodú, da Vam ni težko žrtvovati nekaj dolarjev, dokler oni žrtvujejo svoja življenja.

IZPOLNITE IN POSLJITE SPODNJI KUPON:

The United Committee of South-Slavic Americans 1010 Park Avenue, New York 28, N. Y.

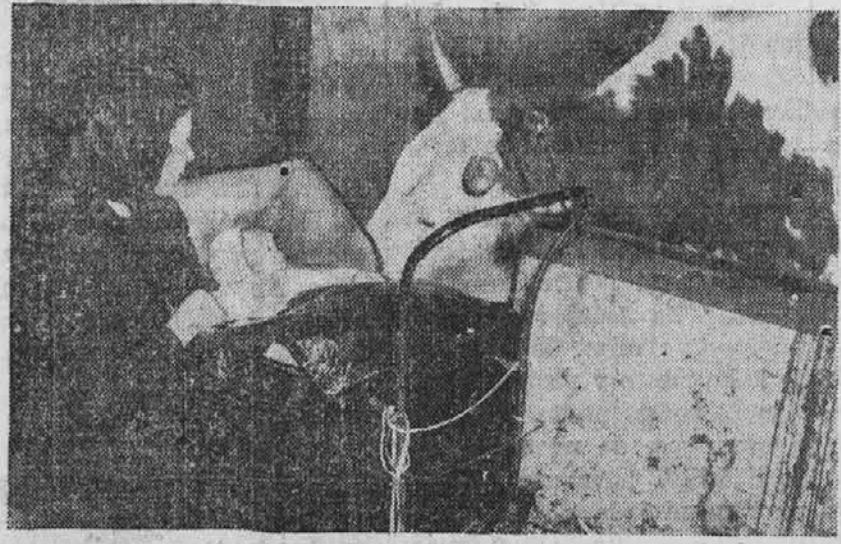
Ime .....

Naslov .....

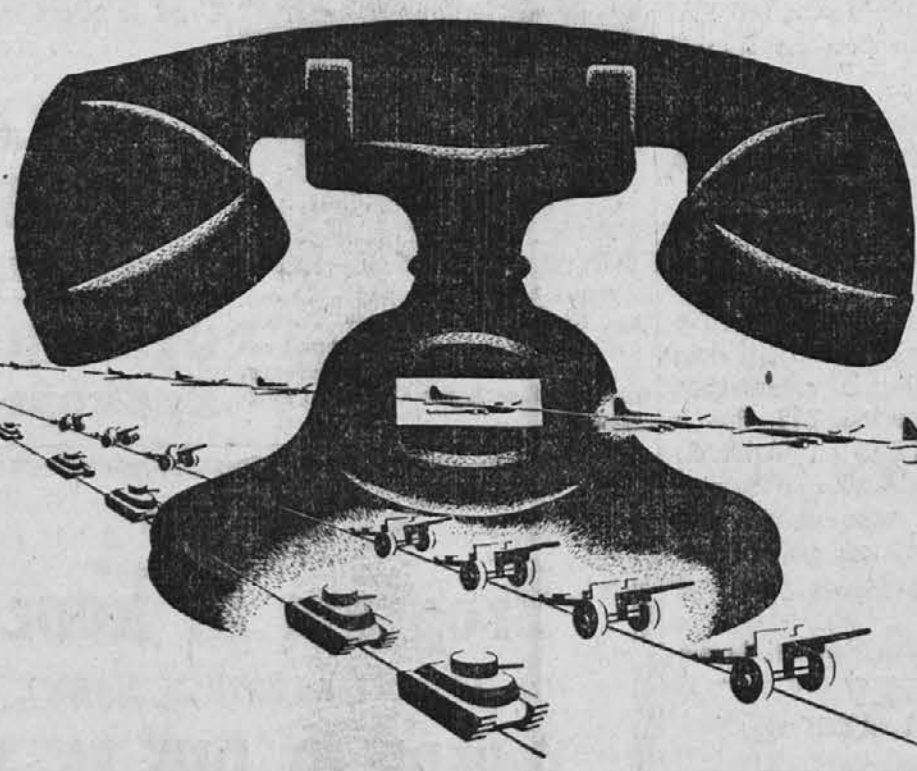
prilagam \$..... za fond Združenega odbora kot "Contributing Member" istega.

Vse čeke in money-ordere izdajte na ime: United Committee of South-Slavic Americans

Cow Shares Home With Refugees

Refugee French mother, who fled from the village of Corcieux with other families, when retreating Germans razed the town, is shown with her baby in the stall of a barn, while the occupant, a cow, looks on. Most of the refugees were forced to do without even the shelter of an occupied barn.

POMAGA SKONČATI DELO

Na tisoče in tisoče nujnih vojnih klicev gre sleherni dan in noč preko dolgodistančnih žic. Včasih so nekatere linije natrpane.

Ko je vaš klic na natrpani žici, boste pomagali Dolgo-Distančni zadevo rešiti s tem, da boste sodelovali, ko bo rekla, "Prosim, omejite vaš klic na 5 minut."

Kupujte vojne bonde za zmago!

THE OHIO BELL TELEPHONE CO.

DR. P. B. VIRANT — Optometrist
 PREGLED OČI — PREDPIS OČAL
 Uradne ure: 9:30 do 12:00; 1:30 do 5:00
 Zvečer: 6:30 do 8:30
 v sredo in soboto 9:30 do 12:30
 15621 Waterloo Rd. Cleveland, Ohio
 v poslojpu North American Banke
 Za sestanek pokličite IVanhoe 6436

JONES' GROCERY
 SPECIALS TODAY
 SPECIALS BARGAINS!

JONES' GROCERY
 SPECIALTY
 DAILY DELIVERY SERVICE

BEST DISPLAYED
 CEILING PRICE LISTS
 IN TOWN!

PET LET POZNEJE

LOJZE JERANČIČ

(Iz dnevnika odpuščene kaznjence)

(Nadaljevanje)

Neskončno počasi so potekale ure. Zelo sem želel, da bi bil skoro dodeljen kamorkoli, samo, da bi bil konec neznanega čakanja v brezdelju.

Tovariša številka 389 in 177 sta mi prizadevala, da bi razvedrila obraze ostalih. Zbijala sta več ali manj duhovite dovipe, ki pa vsaj meni niso pregnali občutka zapuščeniosti.

Dne 19. oktobra sem bil prvič v kaznilnici pri službi božji. Kmalu potem ko se je oglašil zvon nad kapelo in klical kaznjence k maši, je prišel paznik po nas.

Ko sem stopil v božji hram, mi je nekako odleglo in počutil sem se svobodnejšega. Kapela je zelo prostorna in opremljena s 30 preprostimi klopmi. Poleg velikega oltarja, v katerem je zelo umetno izdelana slika sv. Družine, je še lopica z majhnim oltarjem, kjer postavijo o Božiču jaslice, a v velikem tednu božji grob. Na obeh plateh nad velikim oltarjem sta z leseno mrežo ograjena kora. Enega se poslužujejo bolearni kaznjenci, a drugega kaznilnično uradništvo. V ozadju nad glavnim vhodom je pevski kor, ki sloni na šestih železnih stebrih. Na vsakem koncu dolge obhajilne mize sta sedeža za nadzornjaka namestnika stražnega nadzornika, ali dva druga višja paznika. Po stenah visijo slike križevga pota, na katerih žal, ni bilo moči odkriti nič umetniškega. Pozna se, da jih je delala roka nespretnega diletanta.

Na priznici se je pojavil bled, srednjevisok, precej rejen duhovnik z očali. Ko je prečital evangelij, je začel razlagati Zvečičarjeve besede: "Veliko je poklicanih, a malo izvoljenih." Govornik mož ni bil, a prizadeval si je na vse načine, da bi napravile njegove besede kar najgledljivi vtis. Od prve cerkvene pridige, ki sem jo čul v kaznilnici, žaljib, nisem imel ničesar, da mi je duša naravno kričala po utehi.

Pridigi je sledila maša. V lepo donečih, čistih akordih so se oglašila orglje. Kaznjenci so ubrano peli nabožne pesmi. Zagledal sem se na oltar in s toplo brezbriznostjo sledil mašnikovim kretnjam. Molil nisem nič; tem pozorneje pa sem poslušal glasove s kora. Polotila se me je neka ginjenost, da bi bil najrajši zajokal.

Vrnivši se v klet, nam je paznik sporočil, da pridemo čez dva dni, to je v torek, pred konferenco. Tam bomo zvedeli, kam bo kdo dodeljen.

Dneva ni hotelo biti konec. Ko se je naposled zmračilo, smo se jeli vzpenjati na okna in klicati kaznjencem, ki so gledali pri oknih skupnega zapora ven. Pred mrakom se nismo upali iskati zveze s sosesčino, ker bi nas lahko opazil stražnik z dvorišča.

Zvečer ob gotovem času se je začel od nekod vojaški rog. Zvedel sem, da je v bližini vojašnica.

Vsako jutro smo opazovali sprehajajoče se kaznjence skupnega zapora, ki so hodili paroma v krogu in se pogovarjali. Ob strani kroga sem opazil dva slepa in več onemoglih, ki so hodili ob palicah.

Popoldne med drugo in tretjo uro pa smo gledali one iz samotnega zapora. Korakali so

molče, šest korakov drug od drugega. Med njimi sem spoznal nekega bivšega uradnika, ki je bil obsojen radi političnega hudodelstva.

Hrano in vodo sta nam v zadnjem času donášala dva kaznjence. Eden je bil cigan, a drugi se je silil z nemščino.

21. oktober
Pri zajtrku nam je paznik sporočil, da pridemo še dopoldne pred konferenco.

"Glejte, da bo vsak popolnoma oblečen in da bodo vsi gumbi zapeti!" je naročeval. Zasmejali smo se. Vseh pet nas je imelo morda 8 do 10 gumbov na vsej obleki.

Ko smo pospravili slamnice in očistili sobo, smo odšli v parih s paznikom proti pisarniškemu oddelku. Pridružili so se nam tudi oni trije, ki še niso imeli dvajset let in vkovani u-bežnik. Blagodejna toplota nas je božala po licih, ko smo stopili na mračni hodnik, odkoder so vodila vrata na obeh straneh v pisarne. Ustavili smo se pred konferenčno sobo. Pogledal sem skozi okno in videl ob velikih kupih gramozu 50-60 kaznjencev. Nekateri so tolkli kamenje, drugi so telovadili in delali dihalne vaje, okoli tretjih sta se sukala kaznjence-brivca. Več jih je ležalo na gramozu in nastavljal razgaljena, izsušena prsa slabotnim žarkom oktobrskega solca. Njihovi obrazi so bili blede-rumenkasti, shušani in vdrtili oči. Kakor sence so lazili okoli in se opotekali drug mimo drugega. Dva kaznjence sta prinesla na rokah onemoglega tovariša in ga položila na solnično mesto. Obležal je nepremično na ostrem gramozu, kakor mrtvec. Ubežnik se mi je previdno približal in povedal:

"Jetični so vsi, ki jih gledate!"

Spomnil sem se zdravnikovega "doma tuberkuloze" in strelilo me je.

Rožljanje ubežnikovih verig je privabilo paznika, ki se je bil za hip odstranil. Napodil je mojega postrežljivega sopotnika nazaj.

Suhljat paznik je stopil pred nas in vprašal:

"Kateri je Jerančič?"

"Jaz!" sem se oglašil in stopil korak naprej. Medtem je prišel nadzornik. Navzoči pazniki

"Vzemite svoje stvari in sle-

so ga spoštljivo pozdravili. Tu di mi smo sneli čepice.

Tu pa tam se je pojavil in hodniku čedno oblečen kaznjencec, hiteč iz ene pisarne v drugo. Sodil sem, da mora biti pisar. Čul sem že, da se tem razmeroma dobro godi v kaznilnici.

Poučili so nas, da moramo nazivati gospoda, ki nas bo spraševal, z "gospodom upraviteljem", nakar so se odprla vrata in nadzornik je poklical prvega. Ko je bila vrsta na meni, sem vstopil in obstal na preprogi pred dolgo, zeleno mizo, okoli katere je sedelo razen zdravnika, nadučitelja in duhovnika, še nekoliko drugih, meni popolnoma neznanih obrazov. Priklonil sem se in čakal, da me kdo kaj vpraša. Človek, ki je sedel sredi uradnikov, je odprl ovoj z mojim imenom in spreporoval.

"Torej vi ste Jerančič?"

"Da, gospod upravitelj!"

"Obsojeni ste na štiri leta težke ječe radi hudodelstva uboja!"

Hotel sem reči, da sem nedolžen, pa sem si premislil. "Ti so pač zato tu, da skrbe za točno izvršitev kazni, a sodbe predrugičiti ne morejo!" sem si mislil in molčal.

"Kazen se vam šteje od 1. aprila do 16. septembra in od 18. septembra do konca," je razlagal upravitelj. Pokimal sem samo, ker so mi bile te stvari znane.

"Določeni ste za samotni zapor, kjer boste kazen skrajšali," je nadaljeval po kratkem presledku. "Za sedaj boste delali papirnate vrečice. Če bo pozneje kako mesto v pisarni izpraznjeno, boste premeščeni tja. Svarim vas, da ne boste uganjali kakih neumnosti! Držite se hišnega reda do najmanjše pičice! Poskusna doba v samotnem zaporu traja 3 mesece. — Dne 21. januarja 1925 začnete kazen krajšati. Ako pa bodo prihajale zoper vas pritožbe, vas premostim v skupni zapor, kjer je krajšanje odzvonilo. Ali imate kakšno posebno željo?"

"Hvala!"

Ker me izmed ostalih ni noben ničesar več vprašal, sem nem pozdravil in šel.

Četrte ure pozneje, ko smo bili zopet v kleti, je imelo nas pet svoje konferenco. Živahno smo se pogovarjali, kako je kdo opravil. Poleg mene so bili določeni za krajšanje v samotnem zaporu še številke 177, 233 in 211. Tovariš 389 pa je bil dodeljen v mizarsko delavnico, ker je bil že "star maček" in ni vzbujal upanja na poboljšanje.

Ob dveh popoldne je vstopil paznik.

"Vzemite svoje stvari in sle-

dite mi!", je ukazal kratko.

Vsak je pograbil odej, brisačo in žlico (ki smo jih medtem že dobili) ter hitel na hodnik. Paznik nas je vodil po stopnicah navzgor v svetlo centralo. Tu sem opazil ob steni hišni zvonec, ki buči kaznilnične prevajalce iz spanja, jih poziva k delu, molitvi in jedi, naznanja začetek zdravniške ordinacije in ki slednjih ob osemih zvečer umiri hrup in vrvenje v tej hišni pokore. V bližini visi velika ura, po kateri si morajo uravnati vsi nameščenci kaznilnične razdelitve službe in odmora. Ozrl sem se kvšku in videl križem hiteče hodnike, ograjene z železnimi palicami. Šli smo za paznikom v desno celično krilo. Na nekkih vratih sem opazil napis "Fotografska delavnica! Vstop strogo zabranjen!" Na nasprotni strani pa: "Fotografska temnica; prepovedan voh!" Nizko na steni je visela črna deska; na njej je bilo z okornimi številkami označeno število kaznjencev tega oddelka. Gledal sem na vse strani in bil pozoren na vsako malenkost, v "novem svetu". Tako nisem opazil, kdaj se je bil ločil od nas kaznjencec številka 389, ki nas je bil spremljal do centrale.

Pred seboj sem videl na obeh straneh vrata pri vratih — celično pri celici. Vsaka je imela ob vhodu pri podboju pritrjeno okroglo, rdečo ploščico, pritrjeno na vzmet, tako da je padla iz vertikalne lege v horizontalno, čim je kaznjencec znotraj potegnil za zakrivljeno železno palico. Koncem hodnika je bilo veliko, od tal do vrha trikrat predeljeno, močno zamreženo o-

knjo, ki je zavzemalo malone vso steno. Mimo je prišel počasi kaznjencec-musliman (spoznali smo ga po dolgih brkih, ki so jih smeli med kaznjenci nositi s amo Mohamedovi privrženci). Povedal je, da je odsedel že 8 let, a 12 da jih še ima.

Desno krilo samotnega zapora, v katerem smo čakali, se je imenovalo kratko: "Samotni B". Paznik nas je predal po veljniku tega oddelka in se odstranil. Novi "gospodar" nas je vodil po vegetastih stopnicah v II. nadstropje, kjer nas je namestil po svetlih, čistih celicah. Na vratih moje celice je bila številka 131. Novi paznik mi je dal primerna navodila glede vedenja, nakar me je opozoril še na "Hišni red", ki je ležal na polici ter priporočil, naj si ga točno ogledam.

(Dalje priložnja)

INCOME TAX

Kot prejšnja leta, tako smo tudi letos pripravljene vam pomagati izpolniti vaše pole za dohodninski davek (Income Tax).

Posebno bo v korist hišnim posestnikom in trgovcem, da se obrnejo do nas za poslujo v zadevi "Income Tax" pol. čas, ki ga boste zamudili v našem uradu, se vam bo izplačal. Zatorej, odločite se, da se pri nas zglasite čim prej. Zelo nam bo pomagano, če se že takoj zglasite, predno pride naval. Zapolnite si, da je naša poslujo popolna. Vam smo vedno na uslugo z našo večletno izkušnjo v tem oziru.

Naša cena za to delo je letos od \$2.00 naprej.

Za popolno in zaupno poslujo, se vam osebno priporoča

Mr. Marian Mihaljevich
Urad je odprt od 9. zjutraj do 7. zvečer

MIHALJEVICH
BROS CO.

6424 ST. CLAIR AVE.

Oglašajte v - - - Enakopravnosti

VABILO NA

Program in koncert

OB PRILIKI 5-LETNICE FARME SNPJ

V NEDELJO, DNE 28. JAN.

v Slov. nar. domu na St. Clair Ave.

PRICETEK TOČNO OB 4. URI POPOLDNE

Program:

- 1) Kratak pozdravni nagovor—Matt Petrovich.
- 2) Mladinski pevski krožek SNPJ zapoje ameriško himno.
- 3) Mlad. pevski zbor SNPJ zapoje slovenske pesmi.
- 4) Kvartet Glasbene Matice—Frank Plut, Louis Belle, Primož Kogoj in John Nosan.
- 5) Dorothy Svigelj, članica Glasbene Matice nastopi v solospevu
- 6) Louis Bajc ml., iz Fairport, Ohio, nastopi z harmoniko.
- 7) Govor—Milan Medvešek.
- 8) Pevski zbor Jadran, mešan zbor.
- 9) Nastopi mladi Richie Vadnal s harmoniko.
- 10) Govor—Rudy Lisch.
- 11) Pevski zbor Zarja.
- 12) Zarja trio—Turkman-Elersich, Kokel, Turk.
- 13) Jennie Perusek-Fatur in Alice Vidmar, članici Zarje, duet.
- 14) Kvartet, sestre Slokar in sestre Kapel.
- 15) Duet, Betty Cerjan in Dorothy Arch.

Po programu se servira večerjo, nato sledi ples, za katerega igra Pete Sernickov orkester.

Za delavce Za delavce

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE ŽENSKES ZA OSKRBNICE

za poslujoja v downtownu
Polni čas šest večerov v tednu
od 5.10 pop. do 1.40 zj.
Najboljša plača od ure v mestu — Stalno delo
Zahteva se izkaz državljanstva — Zglasite se
Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 901
od 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah

The Ohio Bell Telephone Co.

Mali oglasi

Stanovanje

s 4 sobami in gorkoto, se odda v najem odrasli družini. Ravno tam se tudi odda stanovanje s 3 sobami. Vpraša se na 6513 Edna Ave.

KUPIMO

šivalne stroje, električne predmete in ure-budilke
AMERICAN APPLIANCE CO.
8209 Superior Ave.
GA. 3268

Nov 9x12 Congoleum Rug \$2.95

JACK BELKIN
1699 E. 55 St., nasproti Payne

SOUND SYSTEM
INDOOR OR OUTDOOR
Posebni popust za družstva
B. J. Radio Service
1363 E. 45 St. — HEnd. 3028

Slovenske plošče

Neenavdno velika zaloga valčkov, polk in popularnih komadov
Johnny's Record Shop
5815 Superior Ave.
Odprto od poldne do 9. zv.

OHJSKA VINA

prodajamo na debelo in drobno
Joseph J. Smole, Jr.
6112 Glass Ave.

ZAVAROVALNINA — Kadar potrebujete zavarovalnino proti ognju, viharju za automobile, domove, šipe, itd., se lahko zanesljivo obrnete na
L. Petrich
19001 Kildeer Ave. — IV. 1874

ZA REVMAICNE BOLECI

PITAJTE
PAIN-EXPELLER
Od 1867 god...
Zanesljiv liniment familjeni

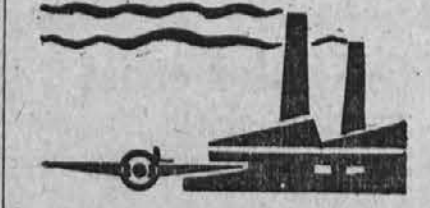
Vas muči glavobol?

Nabavite si najboljše tablete proti glavobolu v naši lekarni.

Mandel Drug

Lodi Mandel
PH. G. PH. C.
SLOVENSKI LEKARNAR
15702 Waterloo Rd.
Cleveland, Ohio
Lekarna odprta: Vsak dan od 9:30 dopoldne do 10. zvečer.
Zaprta ves dan ob sredah.

WHERE THE FUEL GOES

A PLANT manufacturing air-planes in New England burns 800,000 gallons of fuel oil a month.

IŠČE SE ŽENSKO

za čiščenje v trgovini po eno ali dvakrat na teden. Katerikoli, naj se zglesi pri
GRDINA SHOPPE
6111 St. Clair Ave.

IŠČE SE VOZNIKI

za razvažanje mleka
EUCLID RACE DAIRY
515 E. 200 St.
KE. 0515

SNAŽILKE

ne stare več kot 50 let
Ali iščete
STALNO DELO?
Eno izmed clevelandskih
boljših poslopj ima službo

ŽENSKES

Dobra plača, overtime in
Plačane počitnice
Delovne ure od 10. zvečer
6.30 zj.

V bližini vseh pouličnih
in busov

Pokličite Cherry

Lathe operators

Toolmakers
in Tool mašinarst
Arc welderj

Nočno delo

Visoka plača od ure po
nusa za nočno delo

THE YOD

COMPAN

5500 Walworth Av
(2 cesti južno od Lorain
W. 53 St.)

Dovoljeno nam je uposlo
vhodu

POTREBUJE

PRESS ASSEMBLER
EXTERNAL GRINDER
ENGINE LATHE
OPERATORJE
TURRET LATHE
OPERATORJE
RADIAL DRILL PRESS
OPERATORJE
VOZNIKA ELEKTRIČNI
VOZICKA
TEŽAKE

Stalna dela sedaj in po

LEMPCO PRODUC

DUNHAM RD.
MAPLE HEIGHTS

Stalna dela sedaj in po

PRODUCE AND CONSERVE

A PLANT manufacturing air-planes in New England burns 800,000 gallons of fuel oil a month.

Track Coach Begins 30th Year

Lawson Robertson, famous track coach of the University of Pennsylvania, is shown at left, watching the hurdling form of Lou Moretzohn of Rio de Janeiro, Brazil, as Robertson began his 30th year in the sport. Forty men turned out for first practice and Robertson has high hopes for the coming season.

CLEVELAND ORCHESTRA
Rudolph Ringwall, dirigent
SEVERANCE Četrtek, 25. jan. 9:30
DVIORANA Sobota, 27. jan. 8:30
Alexander Brailowsky, piano
Vstop. Severance dvorana CE. 7300